

ПЕРЕДМОВА

Розвиток ринкової економіки будь-якої країни світу неможливий без стабільної фінансової та банківської системи. Це довела світова фінансова криза, що внесла значні корективи у розуміння ролі кредитно-фінансових інститутів і забезпечення економічної та соціальної стабільності суспільства. Важливим елементом ефективного функціонування господарського механізму є вирішення актуальних питань раціонального застосування грошей, кредиту та фінансів у якісно нових економічних умовах.

На кредитно-економічному факультеті у структурі Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана було сформовано потужну науково-дослідницьку школу, яка займається питаннями кредитно-фінансового сектору України та Світу. З метою ознайомлення широкого кола економістів з науковим доробком викладацько-професорського складу факультету, аспірантів факультету, студентів факультету було прийнято рішення Вченою радою університету започаткувати видання наукового електронного збірника статей «Вісник кредитно-економічного факультету Київського національного економічного факультету імені Вадима Гетьмана». Що, в свою чергу, дозволить активніше залучати молодих учених факультету до вирішення теоретичних і практичних питань банківської галузі. Проблеми, що висвітлюються у статтях, присвячені таким темам: грошово-кредитна політика в сучасних умовах, ефективність управління ресурсами та активами банку, банківський нагляд, регулювання та контроль банківської діяльності.

Ми надіємось, що даний збірник наукових праць набуде широкого кола прихильників як серед читачів, так і співавторів.

Відповідальний редактор — декан кредитно-економічного факультету,
доктор економічних наук, професор
Михайло Іванович Діба

УДК 336.742:336.717

В. В. Василенко,
аспірант, ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ПОВЕРНЕННЯ ДО ЗОЛОТОГО СТАНДАРТУ: УТОПІЯ ЧИ МАЙБУТНЄ?

В современном мировом денежном обращении усиливаются тенденции к девальвации основных резервных валют по отношению к банковскому золоту. Рост инвестиционного спроса на данный актив негативно влияет на процессы монетарного регулирования денежных систем ведущих стран мира и на мировой валютный рынок в целом. В статье рассматриваются возможности разрешения противостояния между современными деньгами и золотом за выполнение функций денежной массы.

Ключевые слова: денежная система, деньги, информационные технологии, денежное обращение, золото, мировая экономика.

The modern world money turnover is characterized with strengthening tendencies of major reserve currencies devaluation in relation to bullion gold. The increase of investment demand for this asset is negatively influencing the monetary regulation process of world leading countries' monetary systems and the world currency market as a whole. The possibilities of solving the conflict between modern money and gold for the execution of the monetary functions are observed in the article.

Key words: monetary system, money, information technologies, money turnover, gold, world economy. У сучасному світовому грошовому обігу посилюються тенденції до девальвації основних резервних валют по відношенню до банківського золота. Зростання інвестиційного попиту на даний актив негативно впливає на процеси монетарного регулювання грошових систем провідних країн світу та на світовий валютний ринок в цілому. У статті розглянуто можливості розв'язання суперечності між сучасними грошима та золотом за виконання функцій грошової маси.

Ключові слова: грошова система, гроші, інформаційні технології, грошовий обіг, золото, світова економіка.

Сучасний стан світових фінансів характеризується зростанням недовіри учасників фінансового ринку до економічної стабільності країн лідерів світової економіки, і як наслідок — до їх грошових знаків. Ця тенденція знайшла своє відображення в періодичному оновленні цінових максимумів на ринку банківського золота, що на світовому ринку котується проти долара США, як основної резервної валюти світу. При чому, багато спеціалістів ринку банківських металів передрікають подальше зростання цін на благородний метал, яке буде поєднуватись зі зростанням інвестиційного попиту внаслідок залучення широкого кола нових інвесторів. Такий стан речей призводить до посилення інфляційних очікувань, що в свою чергу має негативний вплив на стабільність функціонування основних грошових систем світової економіки. Розгляд можливостей вирішення суперечності між необхідністю підтримання купівельної спроможності сучасних грошей і зростанням цін на банківське золото, що поступово перебирає на себе виконання функції грошей, як засобу нагромадження, пропонується в даному матеріалі.

Проблемам функціонування грошових систем присвячено роботи багатьох вітчизняних і іноземних науковців. Це такі фахівці, як Ф. Мішкін, М. Фрідмен, Г. Кассель, С. Борисов, А. Мороз, Г. Шпаргало та ін. Можна констатувати, що генеральні напрямки досліджень форм організації грошового обігу та ролі в них банківського золота вказаних і багатьох інших теоретиків і практиків фінансової справи розходяться. Однак, в основному, золото в якості елемента грошової системи розглядається як рудимент минулих етапів розвитку грошей. У той же час, сучасні світові тенденції розвитку фінансових ринків та інформаційних технологій дають можливість говорити про необхідність реорганізації існуючих грошових систем і наявність для цього відповідних технологічних можливостей. Дана потреба в реорганізації сфери грошового обігу включає в себе необхідність створення грошової системи, яка зможе ефективно обслуговувати світову економіку, уникнути суперечностей багатополярного світового валютного ринку, а також забезпечити можливість використання в ній банківського золота в якості основного структурного елемента.

Останнє десятиліття поклало край намаганням теоретичної думки та монетарних властей світу звести роль банківського золота в світовій економіці до ролі звичайного товарного активу. Зростання нестабільності у фінансовій і політичній сферах, а також введення в обіг євро, яке призвело до створення потужного конкурента гегемонії долара США на світових фінансових ринках, поклало початок новому циклу зростання цін на банківське золото. Зростання цін у вказаному періоді відбулося з рівня близько 280 дол. США за трійську унцію в жовтні 2000 р. до понад 1350 дол. США в жовтні 2010 року, що становить у середньому близько 48 % за календарний рік. Такий показник є дуже привабливим в інвестиційному плані, що безперечно мало наслідком підвищення попиту на даний актив на світовому ринку.

Як вказує В. Савіна, формально золото не входить у склад грошових систем сучасних країн і наддержавних валютних об'єднань. Проте, воно постійно накладає свій відбиток на процеси, які відбуваються у світовій валютній системі і національних грошових системах, що є її складовими. Ціни на золото певною мірою виступають індикатором стабільності світової економіки і їх зростання є ознакою певного розладу міжнародних фінансів [1, с. 514].

Разом з тим, структура резервів Центральних банків країн світу свідчить, що дані учасники ринку банківських металів приділяють значну увагу золоту в процесі формування золото-валютних резервів. За даними World Gold Council частка золота в резервах провідних країн у березні 2010 року складала: 68,7 % у США, 64,6 % у Німеччині, 63,4 % в Італії, 64,2 % у Франції, 51,7 % у Нідерландах і 28,8 % у Швейцарії.

Відомий шведський економіст Г. Кассель після 1-ї світової війни намагався проаналізувати майбутнє золота, спираючись на власні дослідження процесів функціонування грошових систем, які мали досвід використання золота в грошовому обігу. Він стверджував, що з теоретичної точки зору, було ймовірним, щоб більшість країн дивились на відновлення золотої валюти й відновлення золотих платежів як на дійсний вихід з безнадійного хаосу тогочасної грошової системи. В такому разі в загальному інтересі для всіх було б запобігання підняттю вартості золота. Другою головною проблемою світового золотого питання на початку ХХ ст., на його думку, було забезпечення найбільш можливої стійкості золота по відношенню до товарної маси в майбутньому. Г. Кассель зазначав, що якщо буде прийняте рішення користуватися золотом у якості валютної основи, то необхідно прийняти всі міри для стабілізації вартості даного металу. Також він стверджував, що при використанні золота в грошовій системі необхідно не лише запобігти грошовому попиту на нього в старих обсягах, а й поступово скорочуючи регулювати його, як цього може вимагати зростаюча скудність золотого постачання [2, с. 49—50].

Як ми знаємо, сучасне вирішення питань стабілізації вартості та зменшення інвестиційного попиту на банківське золото є ускладненим, про що свідчать і прогнози дані учасників ринку. За результатами екстенсивного опитування 96 провідних аналітиків, про яке повідомив Інтернет ресурс Gold in Mind 22 вересня 2010 року, всі вони вважають, що золото досягне ціни \$2,500/oz у недалекому майбутньому, а 55 з них навіть передбачають ціну золота більше \$5,000/oz. Як бачимо, стійкість долара США проти золота в якості інвестиційного активу та засобу нагромадження ставиться під серйозний сумнів експертами.

У той же час, за твердженням С. Борисова, виконання національною валютою функції світових грошей забезпечує значні прибутки підприємствам та установам країни-емітента, здійснюючим посередницькі операції банкам, біржам і страховим компаніям. У такому випадку на базі національних грошово-кредитних ринків формуються міжнародні фінансові центри, що обслуговують світову клієнтуру. Разом з тим, підтримання статусу валюти з міжнародними функціями вимагає від країн-емітентів особливої уваги та відповідальності. С. Борисов стверджує, що світовий ринок відвернеться від валюти, яка не буде спиратися на політичну стабільність у країні, більш-менш збалансовану економіку, порівняну стійкість грошово-кредитної і фінансової системи, достатність матеріальних і валютних резервів [3, с. 19]. Зважаючи на існуючі тенденції у розвитку світових фінансів, реальним є факт того, що учасники валютного ринку почали «відвертатися» від долара США, як виконавця функції світових грошей.

Тим не менш, світова економіка та її складові на сучасному етапі розвитку є вповні зацікавленими в наявності та стабільному функціонуванні грошової системи, яка змогла б повноцінно реалізувати функцію світових грошей. Правильно організована та функціонуюча грошова система стимулює кругообіг доходів і витрат, який уособлює всю економіку, сприяє повній зайнятості та стабілізації цін. І навпаки, деформована грошова система може стати головною причиною безробіття, інфляційних процесів, різких коливань рівня виробництва, недовикористання основних фондів та інших негативних явищ [4, с. 500].

Слід сказати, що провідні країни світу вже замислюються над створенням оновленої грошової системи, яка змогла б ефективно забезпечити розвиток світового господарства в глобальному вимірі. Чи має така грошова система бути однополярною, чи багатополарною, як зараз? Очевидно, що принцип мультивалютності національних економік надає певні валютні альтернативи її суб'єктам при виникненні кризових явищ. У той же час за умови стабільного середовища та ефективного регулювання вона є суттєвим недоліком. Окрім заміщення валют, мультивалютність включає в себе заміщення немонетарних фінансових активів, тобто передбачає використання іноземної валюти для виконання функції засобу нагромадження. З точки зору державного регулювання мультивалютність збільшує ризикованість середовища, в якому здійснюється грошово-кредитна політика. Оскільки на попит на гроші впливають зарубіжні економічні параметри (процентні ставки), то будь-які зміни цих параметрів, а також їх відхилення від іноземних істотно впливають на стабільність попиту на національну валюту та відповідно на цінову стабільність і стабільність обмінного курсу [5, с. 213].

Виходячи з цього, очевидним є факт того, що лідери провідних країн світу розглядають можливість введення в дію єдиної валюти на основі економік країн з розвиненою ринковою інфраструктурою та стабільним демократичним суспільством. Уже сьогодні світові гроші

перетворились на самостійну форму грошей, яка отримала змогу розвиватись на власній, адекватній своєму змістові вартісній основі. Це по суті процес якісної трансформації світових грошей, і на цій базі відбувається розвиток складного і ефективного процесу структурної інтернаціоналізації всієї системи грошових відносин, а за аналогією з національними економіками і формування певної «автономності» монетарної сфери, фінансових ринків у рамках світової економіки [6, с. 33].

Разом з тим, на сьогодні світова монетарна система стала практично незалежною від державного контролю та регулювання. Рівня національних держав і звичних багатосторонніх конвенцій про їх поведінку у цій сфері вже явно недостатньо. Каркас глобальної контролюючої та регулюючої системи повинен спиратись на дві опори — національні держави як основні низові регулятори та окрему наддержавну структуру, що координує та спрямовує дії останніх, виступає як диригент «оркестру» цих низових регуляторів. Практична система ГАТТ/ВТО та ЄС свідчить, що ніяка система багатосторонніх домовленостей не може працювати без наддержавного координуючого механізму. Функції такого механізму повинні взяти на себе структури МВФ, Світовий Банк, Базельський комітет з банківського нагляду та Міжнародна організація органів нагляду за фінансовими ринками. Лідери країн «Групи 7» заявляють, що МВФ повинен відігравати центральну роль у забезпеченні макроекономічної та фінансової стабільності, недопущенні фінансових криз [6, с. 36]. Як бачимо, світовий управлінський досвід уже виробив нові механізми регулювання і навіть окреслив основу для майбутнього управління світовою монетарною системою, це — МВФ.

Однак, світова практика управління показує, що значна концентрація владних повноважень в одному органі свідчить про перехідний стан економіки, який може бути використаний з елементами непропорційної вигоди. Більше того, глобальна монетарна система повинна надати суспільству грошову одиницю, що буде задовольняти його історичні вимоги до грошей, користуватися його довірою. Основним претендентом на роль власника такої довіри є золото.

Чому світове господарство відмовилося від виконання золотом грошових функцій на попередніх етапах розвитку? Адже перевагою грошової системи, що використовує дорогоцінні метали в якості грошей, незалежно від її монометалічної або біметалічної організації, є те, що вона в такому випадку має ознаки саморегулюючої системи, коли грошовий товар обертається і виконує всі функції грошей [7, с. 63].

Золотий стандарт виявився непрацездатним тоді, коли внутрішні платіжні труднощі в провідних промислових державах (спочатку в Австрії й Німеччині, затим у Великобританії і, нарешті, в США) породили панічну гонитву за ліквідними цінностями, що призвели до загального попиту на валютні резерви, роль яких на той час переважно виконувало золото. В цих умовах міжнародна платіжна система розвалилася. Валюти у своїй більшості стали неконвертованими, іноземні рахунки були заблоковані, а закордонні перекази обмежені [8, с. 20]. Отже, падіння довіри до паперових грошей, за наявності золотого стандарту, призвело до їх краху за умови відсутності в окремих учасників світового господарства достатніх обсягів золотих резервів.

Поновлення конвертованості світових валют у період після 2-ї світової війни було однією з найактуальніших проблем світової економічної політики. Найбажанішими були системи саморегульованого золотого стандарту, однак у той період повернення до цього ідеалу було вже неможливим. Руйнація золоті бази грошей і тенденції до демонетизації золота зайшли настільки далеко, що завдання налагодження механізму міжнародних платежів на засадах валютної конвертованості практично могли розв'язуватися лише в координатах кредитно-паперового господарства [3, с. 25]. Як бачимо, повернення до золотого стандарту не відбулося для того, щоб забезпечити повноцінне включення до світової економіки країн, що не мали можливості підтримувати його в достатньому обсязі.

Світова практика функціонування грошових систем свідчить про те, що основним недоліком золотого стандарту є неможливість економічно відсталих країн проводити власну валютно-грошову політику, так як при знеціненні власних грошових знаків їм потрібно розраховуватись з іншими країнами золотом [4, с. 504]. Слід зазначити, що нерівномірність обсягів резервів країн світу, деномінованих у банківському золоті спостерігається і зараз. Спробуємо запропонувати концепцію побудови грошової системи, яка зможе розв'язати дану проблему. Графічно таку концепцію наведено на рис. 1.

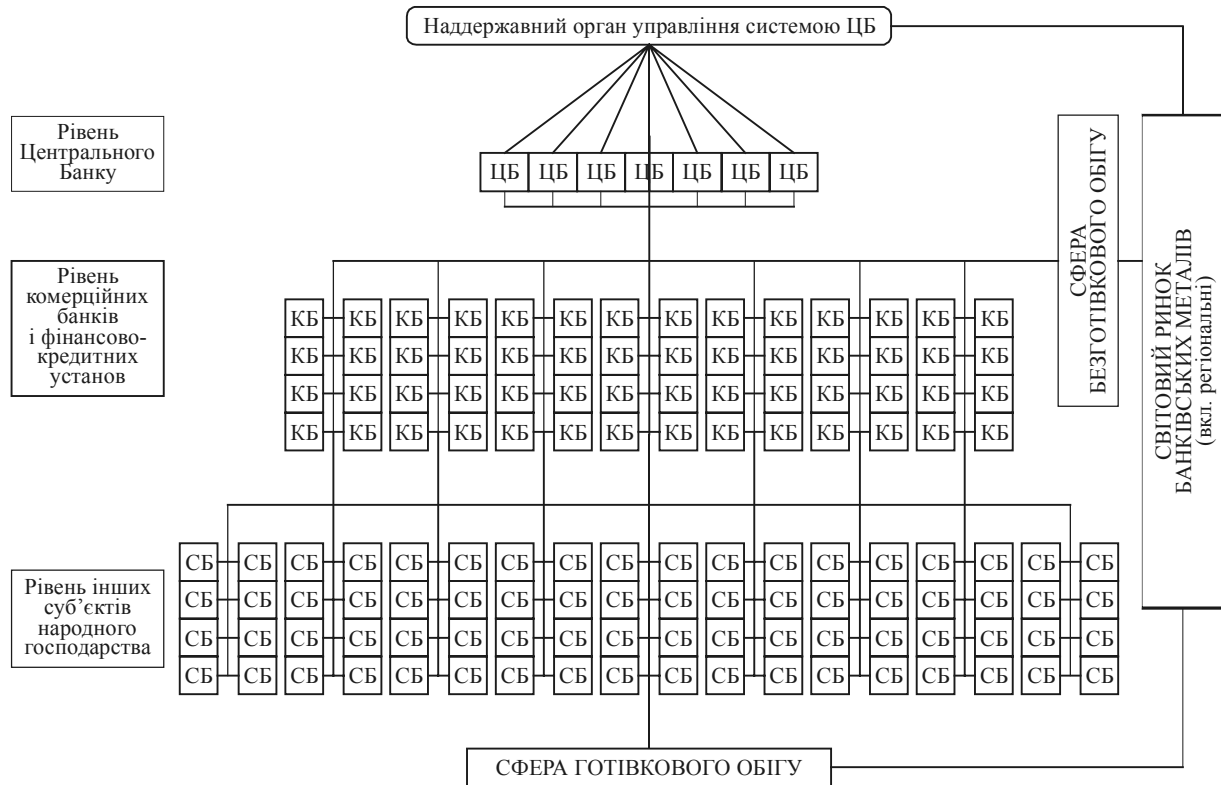

Рис. 1. Грошова система з застосуванням безготівкового золотого стандарту

Як відомо з позиції сучасної теорії, будь-яка національна грошова система складається з двох секторів. Перший сектор — державний, в особі таких державних інституцій, як центральний банк, державне казначейство та державний монетний двір. Кожна складова державного сектору національної грошової системи відповідає за рух певного виду грошей: банкнот, казначейських білетів, розмінної монети. Другий сектор — це так званий комерційний сектор, який формується разом з державним сектором; до його складу входять, по-перше, комерційні банки як основна ланка комерційного сектору національної грошової системи, по-друге, ощадні банки, які обслуговують здебільшого населення, по-третє, небанківські фінансові установи, до яких належать пенсійні та інвестиційні фонди, кредитні спілки й асоціації, страхові та трастові компанії. У комерційному секторі формуються безготівкові гроші (кредитні чи депозитні). У ньому діють установи, які не мають права на емісію готівкових (паперових) грошей [9, с. 3—4].

Особливостями функціонування моделі грошової системи, запропонованої на рис. 1, є:

1. державне регулювання та розвиток інформаційних технологій забезпечують максимальне використання безготівкового грошового обігу в спільному господарстві країн-учасників грошової системи;

2. золотий стандарт грошового обігу передбачає можливість отримання юридичними та фізичними особами тільки тих обсягів банківського золота, які було внесено на їх рахунки, або використано в розрахунках шляхом попередньої фізичної поставки;

3. сфера готівкового грошового обігу є незначною, і може використовувати паперові гроші, або за умови введення біметалічного обігу — срібні монети;

4. обіг банківського золота і срібла здійснюється за параметрами вагового вмісту, а не за номіналами наднаціональної грошової одиниці, що, в свою чергу, забезпечить належний рівень прозорості й довіри до даної грошової системи з боку її учасників;

5. світовий ринок банківських металів розподіляється на сектори: А) операцій за готівку; Б) операцій за безготівку в частині раніше внесеного з фізичною поставкою банківського золота; В) іноземного ринку банківських металів, де укладаються угоди купівлі-продажу банківських металів за національні валюти країн, що не приймають участь у даній грошовій системі.

При використанні срібних монет в готівковому обігу, наднаціональний ринок банківських металів у системі безготівкового золотого стандарту буде передбачати функціонування сектору конвертаційних операцій срібла в золото, за фактичним ринковим курсом обміну. В та-

кому випадку сфери готівкового і безготівкового обігу будуть значною мірою функціонувати автономно одна від одної, та підлягати окремим заходам монетарного регулювання.

Як стверджує К. Макконнел, у країнах з розвиненими економіками грошовий оборот у зв'язку з високим рівнем товарно-грошових відносин набуває рис всезагальності. Згідно з відомими концепціями сучасного макроекономічного аналізу грошові системи є складовою частиною кругообігу доходів і продуктів, у якому об'єднуються всі ринкові структури національної економіки: ринки ресурсів, ринки продуктів, фінансовий і грошовий ринок, сімейні господарства та держава [10, с. 57]. Всезагальність грошового обігу при переході до безготівкового золотого стандарту повинна забезпечити ефективне усунення тіньової економіки, шляхом легалізації її певних галузей, з тим щоб поступово згорнути чи цивілізувати їх, а також максимально забезпечити реалізацію фіскальної функції держави, на рівні, що загально сприймався б некримінальним економічним середовищем. Слід зазначити, що всезагальне впровадження інформаційних технологій у розрахунки за будь-які товари у всіх місцях їх реалізації, з необхідністю забезпечення достатніх ступенів захисту приватної інформації є досяжним на сучасному етапі розвитку електронних форм грошового обігу.

У сучасній ринковій економіці платіжні засоби представлені грошима та квазігрошима. В той же час, серед платіжних засобів постійно зростає частка квазігрошей. У структурі останніх можна виділити такі інструменти грошового обігу, як: депозитні сертифікати комерційних банків, казначейські векселі держави, банківські акцепти та ін. Види квазігрошей у розвинених економіках дуже різноманітні, проте у процесі інтеграції світової економіки відбувається їх постійна уніфікація [11, с. 208]. У пропонованій системі грошового обігу, обіг квазігрошей має обслуговуватися виключно безготівковим електронним обігом. Необхідність розширення сфери обігу та використання електронних грошей, підтверджується і В. Савіною. На її думку, будь-яка інша форма грошей, крім електронних не спроможна забезпечити сучасні потреби світової економіки. З іншого боку, нові форми електронних грошей є передумовою для початку нового етапу розвитку світової фінансової системи [1, с. 517—518]. Таким новим етапом розвитку цілком може стати побудова наднаціональної грошової системи з використанням безготівкового золотого стандарту.

Результатами запровадження даної грошової системи на наддержавному рівні будуть такі. По-перше, розбудова глобального грошового простору на основі оптимального з точки зору історії розвитку грошових відносин базового активу. По-друге, реалізація потреби в зменшенні частки тіньового сектору світової економіки й збільшенні ролі ефективного наддержавного регулюючого органу в світових економічних процесах. По-третє, розв'язання суперечності між золотом і сучасними валютами в їх боротьбі за виконання функції засобу нагромадження, без негативних наслідків для реалізації інших функцій грошей. Органічним продовженням даного дослідження має стати вироблення механізму ефективного переходу від сучасної багатополярної валютної системи до пропонованої системи безготівкового золотого стандарту, що може стати основою для подальших процесів з інтеграції світової економіки.

Статтю подано до редакції 00.00.11 р.

Література

1. Савіна В. В. Розвиток грошових систем в сучасних економіках // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку: Вісник Нац. унів-ту «Львів. політ.». — Львів, 2001. — № 436. — С. 514—518.
2. Кассель Г. Мировые проблемы денежного обращения. — СПб.: Право, 1922. — 102 с.
3. Борисов С. М. Рубль: золотой, червонный, советский, российский. Проблема конвертируемости. — М.: ИНФРА-М, 1997. — 288 с.
4. Шпаргало Г. Є. Поняття та історичні етапи еволюції грошових систем // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Економічні проблеми розвитку виробництва регіону (Щорічник наук. праць). — Львів: Ін-т регіон. досл., 2001. — Вип. 31. — С. 499—506.
5. Пionтківський Р. В. Проблема доларизації в контексті України. // Стратегія монетарної політики: проблеми вибору та застосування: зб. матеріалів міжн. наук.-практ. конф. — К.: Ін-т екон. прогноз., 2003. — С. 213—216.
6. Нікіфоров П. О. Глобалізація системи грошових відносин і нові підходи в регулюванні монетарної сфери світової економіки // Наук. вісник Чернівець. ун-ту: зб. наук. праць. — Чернівці: Рута, 2002. — Вип. 141—142. — С. 33—37.

7. Сігайов А. О. Про функції грошей та системи грошового обігу // Формування ринкових відносин в Україні: зб. стат. мол. уч. і асп. — К., 1997. — Вип. 3. — С. 60—64.
8. The Challenge of International Finance / Ed. By Guenter Reimann and Edwin F. — N. Y. Wigglesworth, 1966. — P. 20.
9. Національна грошова система і проблеми формування номінальної і реальної вартості грошей / Г. І. Башнянін, Д. П. Богиня, В. С. Загорський та ін. // Фінанси України. — 1999. — № 1. — С. 3—11.
10. Макконел К. Л. Брю С. Л. Экономикс: Принципы, проблемы и политика. — Т. 1. — М.: Республика, 1992. — 399 с.
11. Шевченко С. Г. Структура грошових систем // Вісн. Львів. держ. фінанс. акад. — Львів: ЛДФА, 2007. — № 12. — С. 203—212.
12. Рузавин Г. Самоорганизация как основа эволюции экономических систем // Вопросы экономики. — 1996. — № 3. — С. 103—114.
13. Кривень В. М. Про природу грошей // Фінанси України. — 1996. — № 12. — С. 48—50.
14. Войтюк Д. Грошові потоки: класифікація та вплив на грошову масу і грошову базу // Економіка України. — 1999. — № 5. — С. 22—29.

Статтю подано до редакції 01.02.11 р.

УДК 336

Герасимович А. М.,
д-р екон. наук, професор,
професор кафедри менеджменту банківської діяльності

КОЕФІЦІЄНТНИЙ АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ БАЛАНСУ БАНКУ

Раскрывается сущность понятий ликвидности банка и баланса банка и системы важнейших показателей — коэффициентов, которые характеризуют их уровень. Их расчетами, на примере баланса конкретного банка, показано, что каждый из них раскрывает определенную сторону ликвидности (исходя из своего назначения).

Essence of concepts of liquidity of bank and bank and system of major indexes statement opens up — coefficients which characterize their level. Them calculation, on the example of concrete bank statement, it is rotined that each of them exposes the certain side of liquidity (coming from setting) which forms general liquidity of bank and him the financial state.

Розкривається сутність понять ліквідності банку і балансу банку та системи найважливіших показників — коефіцієнтів, які характеризують їх рівень. Їх розрахунками, на прикладі балансу конкретного банку, показано, що кожний із них розкриває певну сторону ліквідності (виходячи зі свого призначення), що формує загальну ліквідність банку та його фінансовий стан.

Которая формирует общую ликвидность банка и его финансовое состояние.

Ключові слова: ліквідність банку, ліквідність балансу, коефіцієнти ліквідності, нормативи ліквідності.

Ліквідність банку — це його здатність своєчасно та в повному обсязі задовольняти невідкладні потреби у грошових коштах.

Ліквідність банку тісно пов'язана з поняттям ліквідності балансу. Цей показник визначається співвідношенням вимог (статей активу) і зобов'язань (статей пасиву) на певний момент часу. Отже, ліквідність банківського балансу є складовою загальної ліквідності банку, а відтак, процедура визначення ліквідності балансу є необхідним етапом аналізу рівня ліквідності банку.

Таким чином, ліквідність банку — це можливість використовувати його активи в якості наявних коштів або швидко перетворювати їх у такі.

Баланс вважається ліквідним, якщо його стан дозволяє за рахунок швидкої реалізації коштів по активу покривати термінові зобов'язання по пасиву. Можливість швидкого перетворення активів банку в грошову форму для виконання його зобов'язань визначається рядом чинників, серед яких вирішальним є відповідність термінів розміщення коштів термінам залучення ресурсів. Інакше кажучи, який пасив по терміну, таким повинний бути й актив. Тоді